

NIEUWSBRIEF WINTER 2020

Beste leden,

In de afgelopen periode is er weer veel gebeurd. Bij u op uw bedrijf is de oogst veilig gesteld en bent u afhankelijk van uw type onderneming in afwachting van afzet, marktverloop of in ieder geval bezig met optimalisatie voor het vervolg van uw business. U wilt misschien meer van hetzelfde gaan produceren, liefst tegen lagere kosten. Misschien ziet u teelt- of productie-optimalisatie waaraan u gaat werken voor het komende jaar. Mogelijk bent u in afwachting van marktontwikkelingen in deze Covid-19 periode.

In alle gevallen bent u bezig met uw bedrijf, uw omgeving, het bestaansrecht van uw business. Dit doet u al dan niet vanuit een economische drive, in ieder geval vanuit uw liefde voor het vak, uw dieren of producten. In een tijd dat er een toenemend geluid ontstaat met kritiek op onze sector, moet u er alles aan doen om het vlammetje, uw drive, te laten branden. Onze sectoren floreren door zelfkritische ondernemers, nieuwsgierige en gedreven personen.

Iets beter, slimmer, efficiënter, veiliger of toekomstbestendiger doen is het minimale wat we van onszelf verwachten, het onmogelijke doen lijkt wel eens de verwachting te zijn van de buitenwereld.

De agrarische sector is in beweging. Niet alleen seizoenen op seizoen, maar zeker ook in tijd vindt er een verandering van werken plaats. Het centraal stellen van ons belangrijkste productiemiddel, de bodem, is wel bij ons allen bekend. Het effect van ons handelen op de langere termijn is iets waar we meer en meer over nadenken. Zijn we nu dan niet duurzaam, is onze bodem 'op'? Moet het roer helemaal om? Ik denk van niet!

Kan het anders, uiteraard. Iedere ondernemer heeft zijn eigen kwaliteiten en zijn eigen visie op de toekomst. Binnen de huidige wet- en regelgeving doen we allemaal ons best. Door het toenemende bewustzijn over de effecten van onze bedrijfsvoering kunnen we weer andere processen optimaliseren. Daarin leren we met en van elkaar.

Het feit dat die ruimte om te ontwikkelen er is, iedere op zijn eigen wijze en eigen tempo, maakt dat we een kwalitatief sterk en breed ontwikkelde sector zijn. Het werken met de natuur hebben we al jaren doorontwikkeld, maar het stelt ons nog regelmatig voor verrassingen. Het werken met wet- en regelgeving is ook een zekerheid binnen de bedrijfsvoering, alleen verrast de ontwikkeling daarvan ons helaas nog wel eens. Wat daarin de komende maanden gaat gebeuren laat zich nog niet raden, laat staan de ontwikkeling en kijk op de sector na de tweede kamer verkiezingen van 2021.

Als bestuur van uw afdeling vinden we het een uitdaging om onze gezamenlijke uitdagingen van het afgelopen jaar onder uw aandacht te brengen. Door middel van een aantal filmpjes in komend jaar proberen wij onszelf weer even naast u op uw bedrijf te brengen en hopen we voor u weer bereikbaar te zijn. Ook de informatievoorziening via onze Whatsapp houdt ruimte voor verbetering, maar wij zijn blij dat we daarin in ieder geval een groep ondernemers snel en makkelijk kunnen bereiken.

In 2021 gaan wij vol goede moed verder om ruimte voor uw bedrijf en uw omgeving te behouden en dit te laten ontwikkelen bij de toekomstige wensen.

Marien Verhage, voorzitter LTO NOORD afd. NOP

We gaan iets nieuws doen...

Portefeuille Water en Bodem Flevoland

Water en bodem zijn binnen LTO Noord belangrijke onderwerpen omdat er veel gaande is. Het belang van de agrarische ondernemers staat voor ons dan ook hoog op de agenda. Hieronder bespreek ik de belangrijkste onderwerpen.

- **Actieplan Bodem en Water:** Op dit moment zijn ze bezig met een nieuwe programma voor het Actieplan Bodem en Water. Dus de komende jaren is er vanuit de provincie en het waterschap geld voor een nieuw programma voor de kwaliteitsverbetering van het oppervlakte water.
- **Verzilting:** De Provincie Flevoland gaat de verzilting in het grondwater monitoren. Hier zijn we heel blij mee, want zo kunnen we meer te weten komen over de hoeveelheid chloride in het grondwater en hoe zich dat in de verschillende jaargetijden gedraagt. Daarnaast zijn we ook in overleg met het Waterschap om het systeem van waterdoorvoer te verbeteren om verzilting in het oppervlaktewater goed te kunnen verdunnen. Graag hoor ik van agrariërs of zij in de afgelopen twee jaar last hebben gehad van verzilting in hun grond- of oppervlaktewater tijdens de teelt.

- **Bodemdaling:** Ook bodemdaling is een belangrijk onderwerp. De bodem in Flevoland daalt in bepaalde gebieden harder dan vooraf berekend is. We willen dan ook meer zicht op dit proces krijgen en hoe we dit proces kunnen stagneren.
- **Waterverdeling IJsselmeer:** De waterverdeling Noord Nederland wordt geactualiseerd. Dit heeft te maken met het gebruik van water vanuit het IJsselmeer in droge tijden. Flevoland is de provincie die het minste water uit het IJsselmeer gebruikt en het ligt aan de droogte tot hoelang wij water vanuit Flevoland nog in het IJsselmeer pompen. Wij moeten ervoor zorgen dat er in droge tijden voldoende water beschikbaar is voor de agrarische ondernemers. Wij zullen dan ook onze invloed uitoefenen op dit proces.

Portefeuillehouder: Frans Reijerink

Portefeuille pacht

In april van dit jaar heeft de Werkgroep Pacht Flevoland de leden hoevepachters geadviseerd om nog eens goed naar de nieuwe (hogere) pacht prijs voor woning en bedrijfsgebouwen te kijken. De stijging van deze pacht prijs was namelijk opmerkelijk gezien de onderhoudssituatie, de leeftijd en functionaliteit van de gebouwen.

Uit de contacten met de Grondkamer hebben we vernomen dat een 15-20 tal leden, hoofdzakelijk uit de Noordoostpolder, een herwaardering van de pacht prijs hebben aangevraagd. De taxaties door leden van de Grondkamer zijn geweest en het voorlopig oordeel van de Grondkamer is met de meeste aanvragers van een herwaardering kortgesloten. De Grondkamer komt daarin tot de conclusie dat als gevolg van vooral de minder goede onderhoudssituatie en functionaliteit

van de gebouwen een pacht prijsverlaging van ca. 40% op zijn plaats is. Dat is goed nieuws voor de ondernemers die deze herwaardering hebben aangevraagd. Ondernemers die dat nog niet gedaan hebben, kunnen dat alsnog doen.

Verder is het goed te weten dat de lobby van de Werkgroep Pacht van LTO Noord Flevoland er aan bijgedragen heeft dat het Rijk onlangs besloten heeft om (versneld en met uitbreiding van het aantal werkzaamheden) te starten met het onderhoudsprogramma voor de pachthoeves. Ondertussen is de uitvoering van dit programma in volle gang, met de intentie om het in 2023 af te ronden.

Portefeuillehouder: Mathijs Gebbink

Stikstof update

Deze week, ten tijde van het schrijven van deze nieuwsbrief, staat de behandeling van de stikstofwet in de 2e kamer op de planning. Aan de minister zijn schriftelijk al vele vragen gesteld. Niet onterecht, het hele stikstof dossier kent beleidsmatig de nodige opmerkingen, maar ook bij jullie op het erf spelen verschillende vragen.

Op regionaal niveau zijn de gebiedstafels afgerond, de rapportage is opgeleverd. Een rapport waar een ieder in kan lezen wat hij of zij wenst te lezen. De inbreng vanuit de landbouw is verwoord, helaas zijn de details en inhoudelijke zaken achterwegen gelaten. De gebiedstafels gaan over in regionale tafels die meer sector specifiek gaan opereren. De regietafel blijft zijn functie behouden, hier zitten 2 deelnemers vanuit de landbouw aan tafel. Dit zijn afgevaardigde van de stikstof groep Flevoland (LTO, NMV, Agractie en FAJK).

De inzet is op de volgende 3 zaken:

- 1. Pas-melders**, het stroperige proces rondom de legalisering duurt te lang en zicht op een einddatum ontbreekt. De ruimte die nodig is voor de legalisatie moet uit het landelijke beleid komen aldus de provincie. De minister probeert ruimte te creëren in de gebiedsgericht aanpak, duidelijkheid ontbreekt! Ruimte uit de gebiedsgericht aanpak creëren is in Flevoland lastig. De “vergunde ruimte” is te beperkt om pas-melders uit te legaliseren. De knelgevallen beperken zich niet alleen tot de Pas-melders, maar ook de bedrijven die geen meldplicht hadden (<0,05 mol), en bedrijven die op basis van andere milieu toestemmingen hun bedrijf runnen. Voor deze groep vragen wij ook een oplossing. Tot slot verzoeken wij de provincie om bedrijven die kosten moeten maken ten behoeve van het legaliseren van hun pas-melding, schadeloos te stellen.
- 2. Regionaal stikstof registratiesysteem:** Naast het landelijke Stikstofregistratie systeem is de eerste stap ook gezet voor een regionaal stikstof registratiesysteem (RSRS). Het is van groot belang

dat er een deugdelijk registratie systeem komt. Hier kan vrij gekomen stikstofruimte worden geregistreerd. En op termijn ook weer worden uitgegeven om economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Wij geven input voor gedetailleerde invulling van dit systeem. Er is een brief aan de provincie gericht afkomstig van NAJK waarin de aandachtspunten zijn benoemd.

- 3. Innovatie en pilots:** Flevoland is bij uitstek de provincie die innoveert in de agrarische sector. Ook op dit dossier verkiezen wij innovatie boven uitkoop. De provincie onderstreept deze insteek. Onlangs is €200.000,- toegezegd om pilots in Flevoland mee op te zetten. Dit is extra geld, wat bovenop de rijks gelden die in 2021 beschikbaar komen om de stikstofcrisis te beteugelen. De insteek is in hoofdlijn het reduceren van stal-emissies. Waarbij we verder kijken dan de emissie arme vloeren. In mindere mate wordt ingezet op mest aanwendingstechniek en weidegang. In de loop van december wordt aan de regietafel een presentatie gegeven over stikstof reducerende innovaties in de landbouw die kansrijk.

Tot slot

De afgelopen tijd heeft de provincie “piek” belasters in Flevoland benaderd om gezamenlijk te kijken welke maatregelen getroffen kunnen worden om emissie reductie te realiseren. Dit is een actie punt die voortvloeit uit de gebiedsgericht aanpak. Wie en wat er wordt besproken gaat buiten ons om. Indien je benaderd bent en je hebt vragen of opmerkingen over het gesprek, schroom niet om contact op te nemen. Ook wanneer je vragen hebt over je persoonlijke situatie mag je contact opnemen met ondergetekende of het informatiecentrum van LTO Noord.

Portefeuillehouder melkveehouderij: Marijn van Aart

Afscheid Tjarko Edzes

tekst

Verlichte boederijenroute Noordoostpolder

In het weekend van 11-12-13 en 18-19-20 staat voor de 5^e keer de Verlichte Boederijenroute Noordoostpolder op het programma. Een bijzondere en sfeervolle route door ons buitengebied in de meest donkere tijd voor van 't jaar. Deze route wordt georganiseerd door de commissie lichtroute Noordoostpolder. Dit jaar stond de commissie voor een extra uitdaging om de route te realiseren en zo aan te passen dat het corona-proof is. Dat is gelukt! Daarom, mis de kans niet en geniet van de route. Meer informatie: lichtroutenoordoostpolder.nl

Bent u al lid van de WhatsApp groep?

LTO Noordoostpolder heeft een WhatsApp groep exclusief voor leden. Alleen beheerders kunnen berichten sturen. Zo blijft je snel en eenvoudig op de hoogte! Heb jij je al aangemeld? Stuur een mail, dan ontvang je een deelnemerslink.

#Kerst met de boer

Niet alleen in de NOP zet LTO zich in om met kerst de boer letterlijk in het licht te zetten. Met de actie: 'boeren pakken uit met kerst' zijn er allerlei activiteiten in het land.

**Namens het bestuur, hele fijne feestdagen
en een goed nieuwjaar gewenst!**

Bestuur LTO Noord afdeling Noordoostpolder

Marien Verhage

- Interm voorzitter
- Gemeentelijk - provincie zaken
- Contact met BV-NOP
- Dorpscommissies
- Commissie Akkerbouw
- Schokland

Frans Reijerink

- Bodem(daling)
- Waterkwaliteit

Marijn van Aard

- Melkveehouderij

Mathijs Gebbink

- Penningmeester
- Grond- en Pachtzaken
- Contact AJK

Ondersteuning LTO Noord

- Sabrina Huisman, secretariaat
- Ard Mooi, externe afdeling